> Jaarverslag 2022

Stichting Film in Friesland

De lobby in de Harmonie tijdens het NFF '22

Inhoudsopgave

Slieker Film 4

Noordelijk Film Festival 10

Fries Film & Audio Archief 22

Tot slot 32

Afbeeldingen in dit verslag zijn van Xanne Vera, Lucas Kemper en Roel Jetze van Assen + afbeeldingen uit het Archief.

Foto Syds Wiersma en Jelske Dijkstra door Hindrik Sijens, Fryske Akademy

Slieker

Inleiding

Terugkijkend op het afgelopen jaar kunnen we stellen dat 2022 voor Slieker het jaar van de come-back is geweest. Daar was echter in het eerste halfjaar nog niet zoveel van te merken. De wonden van corona van 2020 en 2021 waren bij aanvang van het jaar nog niet genezen. Sterker nog, we hadden in de eerste twee maanden nog te maken met een lockdown waardoor bioscoopbezoeken en het organiseren van events helemaal niet mogelijk waren.

Toen het weer kon, zijn we vol goede moed aan de slag gegaan. In aanvang met inachtneming van de 1.5 meter afstand regel, de mondkapjesplicht bij het lopen en het verplichte coronatoegangsbewijs, om vanaf eind maart weer zonder beperkingen open te kunnen. De start was niet gemakkelijk. Het publiek wist ons eerst maar moeilijk te vinden en aandacht ging uit naar veiligheid, voorlichting en marketing. Juist de eerste maanden van ieder jaar (en ook de laatste twee maanden), zijn altijd het drukst bezocht. We realiseerden ons al snel dat het qua bezoekersaantallen dit jaar niet realistisch was om nu al terug te komen op het oude gewenste niveau.

Dit beeld heeft zich voortgezet tot medio oktober 2022. Daarna heeft Slieker een enorme eindsprint kunnen inzetten om over 2022 toch op 31.049 bezoekers uit te komen. Daarnaast hebben 3.317 scholieren in het kader van ons educatiewerk de weg naar Slieker gevonden. Slieker ontving tijdens het Noordelijk Film Festival 2.475 filmfestivalbezoekers.

Exclusief de educatie- en festivalbezoekers realiseerden we een toename van 75% bezoekers ten opzichte van 2021. Ten opzichte van 2020 was dat een stijging van ruim 10%, terwijl Slieker de eerste twee maanden in 2020, vlak voor de uitbraak van corona, de hoogste bezoekersaantallen ooit kende. In vergelijking met 2019, ons beste jaar ooit, liet 2022 een daling van ongeveer 30% zien. Al met al kunnen we stellen dat we in 2022 onze weg terug omhoog hebben weten te vinden.

Programmaseries & Actualiteit

Naast de reguliere vertoning van een breed aanbod internationale en regionale kwaliteitsfilms met tientallen premières, kent Slieker verschillende programmaseries waarmee we aansluiten op de actualiteit. Met *Slieker Saluut* brachten wij een eerbetoon aan de in 2022 overleden toonaangevende filmmakers Jean Louis Trintignant en Heddy Honigmann.
De Russische inval en oorlog in Oekraïne kwam het hele terug in de programmering met o.a. de films ‘Navalny’, ‘De Schatten van de Krim’, ‘Babi Yar’ en de landelijke donatie actie met ‘Donbass’. ‘De Schatten van de Krim’ werd in het najaar i.s.m. de Rechtbank Noord-Nederland nog een keer vertoond voor juristen.

Klassieker in Slieker

Het filmisch geweten kwam met diverse ‘classics’ terug in de programmalijn Klassieker in Slieker. Vertoond werden films van Béla Tarr, Yasujiro Ozu en losse titels als ‘Amélie’, ‘Otto e mezzo’, ‘Mulholland Drive’, ‘E.T.’ en ‘Mama Roma’.

Sliekerdoks

De eerder ingeslagen weg om regelmatig documentaires te draaien is succesvol. Verspreid over het hele jaar zijn er meer dan 30 uiteenlopende documentaires vertoond. We zijn aangehaakt bij het programma IDFA on Tour, een sterk merk dat ons helpt met media-aandacht die het IDFA in de festivalperiode genereert.

Een uitverkochte Blauwe zaal in Slieker Film

Het publiek tijdens de kootje-af/kootje-aan quiz tijdens het Cineville Speciaaltje van de 'The banshees of Inisherin'

Seniorenmiddag

De seniorenmiddagen voorzien duidelijk in een behoefte. In samenwerking met Vier Het Leven worden maandelijks films geprogrammeerd die vrijwel zonder uitzondering uitverkocht zijn. Deze middagen worden altijd voorafgegaan met een gezellig en sociaal inloopmoment.

Samenwerkingen met partners

Niemand kon om Arcadia heen in 2022 en Slieker presenteerde i.s.m. BOSK verspreid over de 100 dagen een groots, divers en verdiepend programma met 10 films waarin bomen, bossen, duurzaamheid en milieuvraagstukken centraal stonden. Vertoningen werden omlijst met inleidingen, nagesprekken en discussie.

De samenwerking met dbieb werd voortgezet. In alle schoolvakanties werden kinderfilms geprogrammeerd in de kapel van de Blokhuispoort, waarbij dbieb bij de door Slieker geprogrammeerde films leuke en leerzame knutselactiviteiten organiseerde. We hebben gezien dat een intensievere samenwerking leidt tot hogere bezoekersaantallen. Kinderen komen hier vaak voor het eerst in aanraking met leuke en betekenisvolle kinderfilms die elders niet te zien zijn, zeker niet op het grote doek.

In de zomerperiode is aansluiting gezocht met de tentoonstelling Paradys in Oranjewoud. Tussen 7 mei en 28 augustus is een programma met drie films gepresenteerd. De kunstenaars Renzo Martens en Erik van Lieshout hebben voorafgaand aan de films presentaties verzorgd en zijn in gesprek gegaan met het publiek.

Parallel aan de tentoonstelling ‘A la campagne’ van het Fries Museum is een filmprogramma opgesteld met de mooiste films over (Frans) licht en het platteland.

Samen met het Verzetsmuseum werd op 8 december ‘De Overval’ vertoond parallel aan de tentoonstelling en rondom de uitgave van een boek over verzetsman Piet Oberman.

Er waren meer samenwerkingen met Friese organisaties. Met het Autisme Netwerk Friesland werd in de Week van Autisme een passende film vertoond met inleiding. Hetzelfde is gedaan op de internationale dag van de moedertaal, waarbij leden van het Europeesk Buro foar Lytse Talen (EBLT) een inleiding gaven. Dit jaar is opnieuw i.s.m. COC Friesland een aantal films geprogrammeerd die onder de noemer ‘Roze Film’ aandacht besteden aan aspecten rondom homoseksualiteit. Met New Noardic Wave is goed samengewerkt met de Clip Clinics en Veilig Thuis Friesland startte de campagne Orange the World op het Wilhelminaplein en in Slieker.

Jeugdige bezoekers tijdens het Filmfeest in Slieker, waar leerlingen hun eigen films op het grote doek zagen

Educatie

Slieker had wat betreft educatie in 2022 een druk jaar. Toen corona grotendeels achter de rug leek te zijn, konden we afgezien van januari en februari bijna het hele jaar benutten voor verschillende educatieactiviteiten.

We hebben lange speelfilms en documentaires voor scholen vertoond met een inleiding en/of nagesprek. Er zijn door ons filmprogramma's met korte film en bespreking op maat gemaakt voor meerdere scholen, er is een filmanalyse les ontwikkeld, een Filmfeest georganiseerd en meer.

Slieker is kernpartner van Filmhub Noord, waardoor we meewerken aan de proeftuinen, deskundigheidsbevordering van docenten en filmmakers en ontwikkeling van het filmeducatieklimaat in Friesland. Ook hebben we de samenwerking met Movies that Matter voortgezet door filmvertoningen voor scholen via hen te organiseren.

We zijn zowel in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs, het mbo als het hbo actief. Een niet uitputtend lijstje van scholen waarmee we hebben samengewerkt: Piter Jelles (Ynsicht, Stedelijk Gymnasium & !mpulse), Comenius (Mariënburg, Esdoorn) CSG Ulbe van Houten, CSG Anna Maria van Schurman, Montessori Highschool, IKC de Eestroom, IKC de Weide, Friese Poort, NHL Stenden, D´Drive.

Samenwerkingspartners zijn o.a. Kunstkade, Keunstwurk, Fries Museum en Movies that Matter.

Slieker Team

In 2022 werd gewerkt met een algemeen - en zakelijk directeur die naast Slieker ook de verantwoordelijkheid hebben over het Noordelijk Film Festival en het Fries Film & Audio Archief. In het Slieker team werken een hoofd programma, twee medewerkers educatie, een hoofd techniek en twee medewerkers marketing, promotie, events en ticketing. Daarnaast, vanwege de grote vrijwilligersorganisatie een coördinator vrijwilligers.

Vrijwilligers

In 2022 is de nodige aandacht uitgegaan naar het opvangen en weer op peil brengen van de vrijwilligers. Na de pandemie zijn niet alle vrijwilligers teruggekeerd bij Slieker. Ook in 2023 zullen we daar de nodige aandacht aan blijven besteden. Voor Slieker zijn de vrijwilligers (in 2022 ongeveer 60) belangrijk; omgekeerd is dit net zo. De vrijwilligers maken het mogelijk om het hele jaar open te kunnen zijn. Aangestuurd door de coördinator vrijwilligers zorgen zij ervoor dat er 7 dagen in de week films zijn te zien.

Meestal op twee en een enkele keer op drie dagdelen. Omdat diensten altijd in een team worden gedraaid (kassa, kaartcontrole, operateur, bar en coördinatie) biedt het vrijwilligerswerk de mensen ook sociaal contact en levert dat onderlinge betrokkenheid op. Er zijn twee uitjes georganiseerd en vier speciale vertoningen voor de vrijwilligers.

Huisvesting

Slieker is in maart 2023 tien jaar gehuisvest in het Fries Museum. De filmzalen zijn knus, de programmering is top en de tomeloze inzet van alle vrijwilligers is onmisbaar. Toch ontbreekt vanaf het begin iets wezenlijks wat ook bij filmbeleving hoort. Dat vindt ons publiek, dat vinden de medewerkers van Slieker en dat vinden veel vrijwilligers. We missen een sfeervolle plek voor ontmoeting en gesprek om bij een gezellige nazit met andere filmbezoekers nog eens te kunnen napraten over de film die je net hebt gezien. En daarmee missen we een gastvrije plek waar je je welkom voelt om alleen, met vrienden of met familie wat te eten en te drinken. Een plek met een eigen identiteit, dat zou Slieker ook moeten zijn.

Dat filmhuis met eigen horeca, al dan niet gerund door een professionele uitbater, geopend wanneer wij dat zelf willen en waar een ruimte is voor workshops, educatie en andere filmactiviteiten kunnen we in de huidige locatie niet realiseren. Daarom hebben we in 2022 kenbaar gemaakt dat we de mogelijkheden om op termijn te verhuizen, gaan onderzoeken. De wens is er, maar een feit is dat we een meerjarig huurcontract hebben.

De komende tijd onderzoeken we de haalbaarheid van zo'n plan. In de eerste plaats om zicht te krijgen of het überhaupt mogelijk is. Zien we kansen, dan aan we de komende jaren bezig met de uitwerking en realisatie van de plannen. Tot die tijd blijven we in het Fries Museum en maken we er op de huidige locatie het beste van om ons publiek te blijven boeien en binden.

De nabije toekomst

Bestuur, medewerkers en vrijwilligers hebben vertrouwen in 2023. We hebben de overtuiging om met de ingeslagen weg in 2022 de weg verder omhoog te kunnen vervolgen om zo ook volgend jaar ons publiek te bereiken met kwaliteitsfilms, speciale voorstellingen en bijeenkomsten.

Het publiek tijdens de openingsfilm van het Noordelijk Film Festival

Noordelijk Film Festival

‘Wy binne werom’

De recente coronaperikelen liggen bij iedereen nog vers in het geheugen. In 2020 ging er een streep door alle voorbereidingen op het Noordelijk Film Festival. Een jaar later vierden we alsnog die 41ste editie, maar met de rem er op: het festival kon doorgaan maar met grote voorzichtigheid in de voorbereiding en uitvoering en met half gevulde zalen omdat het grote publiek de weg terug nog niet had gevonden. Hoe fijn is het om nu te kunnen terugblikken op de 42ste editie in november 2022 en te kunnen schrijven dat we in aanloop naar het festival weer het vertrouwen hadden dat we konden doen waar we zo goed in zijn: het vieren van de (Noordse) cinema met een uitgebreid programma, veel sfeer en prikkelende randprogramma’s. De vijf festivaldagen waren als vanouds gevuld met tientallen filmvertoningen, inleidingen en nagesprekken, industry programma’s, bomvolle schoolvoorstellingen, duizenden bezoekers en heel veel ouderwetse festivalsfeer. Terugkijkend op het Noordelijk Film Festival 2022 kunnen we dus vol overtuiging concluderen: wy binne werom!

Programmateam

Een belangrijke wijziging in het kernteam is de samenstelling van een team van drie programmeurs: Marrit Greidanus in de rol van coördinator en met een achtergrond en flink netwerk in filmproductie zowel in de randstad als in Friesland. Loes Brinkman met ervaring in filmeducatie en enkele jaren verantwoordelijk voor de Noorderkroon selectie en het industry programma. En Harmen Huizenga, programmeur van Slieker Film met een groot netwerk in Nederlandse vertoners-, distributie- en festivalkringen.

Dit team heeft in relatief korte tijd een volwaardig en uitgebreid filmprogramma in elkaar gezet. De samenwerking beviel goed, waarbij ieder afzonderlijk zorgde voor een eigen inbreng, netwerk en filmsmaak. De individuele suggesties zorgden voor afwisseling in het programma, terwijl discussie onderling tot scherpte bij de gemaakte keuzes heeft geleid. Het team wil met de opgedane kennis vol energie aan de slag met de programmering voor 2023.

Hoofdprogramma: Noordse Focus

Het hoofdprogramma van het festival werd ook in 2022 gevormd door de Noordse Focus: een programma met een duidelijke en onderscheidende signatuur waarmee we films uit een ‘breed

Noord-Europa’ onder de aandacht brengen. In 2022 bestond het programma uit 36 titels, afkomstig uit Scandinavië, Finland en IJsland, Verenigd Koninkrijk en Ierland en de Baltische staten. Indachtig de doelstelling van het programmateam om de geografische grenzen meer op te rekken waren ook films te zien uit Zwitserland (‘Drii winter’), Iran (‘Holy spider’), de VS/Zweden ‘Triangle of sadness’, ‘Pleasure’), Rusland (‘Captain Volkonogov escaped’, ‘How to save a dead friend’ en ‘Life of Ivanna) en Japan (‘Miss Osaka’). Films die door hun kenmerkende look & feel of de nationaliteit van de filmmaker nog altijd goed aansluiten bij de films uit de ‘kernlanden’, maar die door een andere setting en gesproken taal ook zorgden voor meer diversiteit in het programma. Deze koers is geslaagd, want het publiek gaf aan dat ze het programma als minder eenzijdig dan voorgaande jaren hebben ervaren.

Zie bijvoorbeeld deze reportage (vanaf 01’16”): https://t.ly/Z87Jv

Samenstelling Noordse Focus

In vergelijking met voorgaande jaren is binnen de Noordse Focus gekozen voor een groter aantal voorpremières, een derde van het totaal. Een bewuste keuze vanuit de gedachte dat voorpremières een kwaliteit bezitten die wordt onderkend door de Nederlandse distributeurs die ze hebben aangekocht, dat ze een groot publiek weten te bereiken én als bijkomend voordeel hebben dat ze Nederlands ondertiteld zijn. Deze keuze pakte goed uit: de meeste voorpremières trokken veel bezoekers en de films werden goed tot zeer goed gewaardeerd. Voorbeelden zijn 'Rose', 'The banshees of Inisherin' en 'Plus que jamais'. Uiteraard willen we ons publiek ook bijzondere titels laten ontdekken die binnen het internationale filmfestival circuit circuleren en die opvallen door hun kwaliteit, verhaal en/of vorm. Een derde deel van het Noordse Focus programma werd dan ook gevormd door speciaal geïmporteerde - en niet zelden avontuurlijke of uitdagende - films, zoals 'The woodcutter story', 'Last and first men' en 'Nelly and Nadine'. Het laatste net zo belangrijke derde deel werd gevormd door titels uit de focuslanden die eerder in het jaar een bioscooprelease hebben gekregen, maar in Noord-Nederland niet of nauwelijks te zien zijn geweest. Desbetreffende titels (bijv. 'Beautiful beings', 'Pleasure', 'The last ones' en 'Speak no evil') zijn met een klein aantal vertoningen nog een keer in de kijker gespeeld. Die opzet mag als geslaagd worden genoemd, want vele voorstellingen waren uitverkocht en daarmee hebben we duidelijk in een behoefte voorzien.

Hoofdprogramma: Noorderkroon

Voorheen nog wel eens gepresenteerd als zijprogramma, maar inmiddels uitgegroeid tot een belangrijke hoofdlijn in ons festival: Noorderkroon. Zoals gebruikelijk met films van Noordelijke makers of films met een connectie met het Noorden. Ook dit jaar was de kwaliteit hoog in bijna alle

Een trotse winnaar met de gewilde Noorderkroon-bokaal in handen

secties. Het aanbod van 32 films in het programma was divers, variërend van korte films, lange films, documentaires, fictie, professionele producties en films van beginnende makers. Iedere vertoning werd vergezeld door één of meerdere Q&A's met makers waardoor we extra verdieping en ontmoeting faciliteren. Bij de vertoningen waren vele premières met als één van de hoogtepunten de landelijke première van de film 'Vaders & Zonen' van regisseur Jörgen Scholtens in het bijzijn van cast en crew. Ook was er een kunstexpositie in Slieker van waddenzeemonsters gemaakt van afval die aansloot bij de film 'Waddenzeevolk' van Koos Buist.

Tijdens de awardshow op zondag 13 november, gepresenteerd door Cesar Majorana, werden zeven Noorderkroon Awards uitgereikt.
Dit zijn de winnaars:
Beste speelfilm: Strijder van Camiel Schouwenaar
Beste lange documentaire: Liefsteling van Eva van Barneveld
Beste korte fictie: Le Pain van Pepijn Tebrunsvelt
Beste korte documentaire: Ich Flüstere mir zu van Jelte van Lente & Hanne van der Velde
Beste studentenfilm: Het pad van Sien van Karim Ouri
Beste amateurfilm: Taoism van Mats Kribben
Grootste Jong Talent: Ilse Lavell (Between Summits)

Zijprogramma's en eenmalige specials

Naast het hoofdprogramma zijn diverse zijprogramma's samengesteld, die hieronder aan bod komen. Niet alle wensen kwamen uit. Het spotlight programma met een retrospectief van een grote regisseur of acteur/actrice uit een van de Noordse Focuslanden is niet gelukt, omdat voorwaarde de aanwezigheid van de desbetreffende persoon was. Dat kost veel voorbereiding en tijd. Die ruimte was er niet voldoende, evenmin als de juiste contacten om dit te bewerkstelligen.

NL Eigenzinnig

Met het nieuwe programmaonderdeel 'NL Eigenzinnig' werd de schijnwerper gezet op Nederlandse makers elders in het land. Wij zien dat in ons land autonome filmmakers actief zijn die met unieke verhalen en een eigenzinnige vorm iets nieuws aan de vaderlandse cinema toevoegen. Hun films hebben een release gekregen in de bioscopen, maar ze moeten vechten voor een plekje en delven vaak het onderspit binnen de reguliere programmering. Het Noordelijk Film Festival heeft in 2022 een extra podium geboden aan enkele van deze films en hun makers. De selectie bestond uit 'Berg' van Joke Olthaar, 'A man and a camera' van Guido Hendrikx, 'Light as feathers' van Rosanne Pel, 'Shabu' van Samira Raphaëla, 'Feast' van Tim Leyendekker en de drie korte films 'Nobu, Baba, Henk' van Sarah Blok en Lisa Konno.
Joke Olthaar en Tim Leyendekker konden aanwezig zijn bij de vertoning van hun film, Guido Hendrikx moest last-minute verstek laten gaan vanwege een coronabesmetting. De vertoning van Leyendekkers 'Feast' werd gekoppeld aan een masterclass 'storytelling' binnen ons Industry programma. Dit zorgde voor een goedgevulde zaal met veel geïnteresseerde jonge filmmakers die ruim een uur geboeid hebben geluisterd en vele vragen stelden over narratieven, film en filosofie, waarheid en leugen, docufictie, vertaling van media en actualiteit naar een filmvorm en autonome filmproductie in het Nederlands filmlandschap. De vertoning van 'Berg' in aanwezigheid van Joke Olthaar en cameraman André Schreuders kon rekenen op een uitverkochte zaal en een levendig nagesprek over inhoud en vorm, met veel interactie met het aanwezige publiek.
De totstandkoming van het nieuwe programma stemt tevreden en zeker de getoonde animo van het publiek voor de geselecteerde films. Dit programmaonderdeel keert komend jaar terug, met als doel nog meer filmmakers uit te nodigen voor verdiepende gesprekken met publiek en filmmakers uit het noorden.

Freezing Frames

In tijden van een toenemend aantal milde winters hebben wij met het ijskoude programma 'Freezing Frames' Grootvadertje Vorst juist weer centraal gesteld op het filmdoek. Een ludieke programmalijn als 'Freezing Frames' past natuurlijk goed bij een festival dat regelmatig schermt met de winterse elementen die het klimaat in de focuslanden kenmerken.

Met dit programma konden we bovendien een mooie slag maken in de diversiteit van het programma met films die zich afspelen in andere regio's dan de focuslanden, namelijk in Frankrijk, Zwitserland, Nepal, North Dakota (VS) en Wit-Rusland. Bovendien bracht dit programma een mooie afwisseling in genres met een animatie, klassiekers, speelfilm en documentaire. Naast ludiek was ook de kwaliteit van de geselecteerde films van belang.
Het programma werd goed bezocht en hooggewaardeerd, gemiddeld een 8,1. De films binnen dit programma: 'Turist', 'Fargo', 'Into the ice', 'Le sommet des dieux', 'Winter nomads', 'The ascent' en een compilatie van het Fries Film & Audio Archief met de mooiste Friese winterbeelden uit de 20ste eeuw.

Eco Cinema

In lijn met de continue duurzaamheidsslag die het festival zich ten doel stelt, is 'Eco Cinema' opnieuw opgenomen in het filmprogramma. Dit jaar met drie films, inclusief omlijsting van een randprogramma / verdieping. Een mooie cross-over met een titel uit het Freezing Frames programma was de documentaire 'Into the Ice' (2022) van Lars Ostenfield over de smeltende poolkap

op Groenland. Klimaatwetenschapper Maurice van Tiggelen van Universiteit Utrecht nam het publiek na afloop mee in de expedities die hij op Groenland heeft meegemaakt om daarna met stevige cijfers de boodschap uit de documentaire te onderstrepen: de poolkap smelt sneller dan tot voor kort werd berekend.

Educatie en Junior

Jaarlijks bezoeken duizenden leerlingen het Noordelijk Film Festival, zo ook deze editie. Voorafgaande aan het festival selecteren we een aantal films voor elke leeftijdscategorie binnen het primair onderwijs en voortgezet.
Zo hebben we een programma voor leerlingen vanaf groep 1 tot bovenbouw middelbare school die we aanbieden aan alle scholen in Friesland. Bij iedere film maken we zelf bijpassend lesmateriaal om de film voor en na te bespreken in de klas, dit jaar te vinden op LessonUp. Voor het voortgezet onderwijs boden we dit jaar een programma i.s.m. Movies that Matter. Zij verzorgden bij een filmvertoning van 'Comedy Queen' voor 400 leerlingen het zaalprogramma.

In het reguliere programma is dit jaar weer de Junior lijn gepresenteerd: vijf kinder- en jeugdfilms op zaterdag en zondagochtend, om hiermee ook de jonge kijkers kennis te laten maken met het Noordelijk Film Festival. Films in dit programma: 'André en Alfred', 'Birta', Mama Boe, op zoek naar thuis', Mini Zlatan & oom Bestie en 'Strijder'.

In de afgelopen jaren konden we het educatieprogramma en aanbod ontwikkelen en uitbreiden. Hier zijn we trots op, tegelijkertijd zorgt het voor vraagstukken als "Wanneer organiseer je alle schoolvoorstellingen?", "Hoe ga je praktisch om met 650 leerlingen die tegelijk een zaal in moeten?" en "Hoe ga je om met pubers en ongewenst gedrag als ze met grote aantallen in dezelfde zaal zitten?"

Met onderwijspartner Kunstkade en i.s.m. Movies that Matter leren wij dit steeds beter te hanteren.

Educatie-medewerker Frank tijdens een instructie

Kinetophone tijdens de speciale voorstelling van 'Metropolis'

Special divers

Een filmfestival is bij uitstek de plek om naast 'reguliere' vertoningen ook bijzondere, grappige, ludieke, afwijkende, interdisciplinaire en tot nadenken stemmende specials en events te organiseren. Film mag in de hele breedte beleefd en gevierd worden. Diverse specials hebben gezorgd voor een verrijking van het filmfestival. Hieronder volgt een overzicht.

Oekraïne special

Als het broeit en brandt in het nabije oosten vinden wij dat een filmfestival het vizier ook naar die windrichting moet draaien. Met een kleine, maar stevige special hebben wij met twee films verdieping gegeven bij de oorlog in Oekraïne. De films 'Klondike' en 'Broken Ties' werden vertoond. Heftige films die veel emoties losmaakten bij het publiek. Voor duiding was de onafhankelijke Russische filmmaker Andrey Loshak ('Broken Ties') aanwezig op het festival. Hij ging na afloop in gesprek met theaterregisseur Ira Judkovskaja en het publiek.

Film & Food

Al jaren een succesnummer en ook nu weer ruim voor aanvang uitverkocht. Bezoekers keken naar de Britse film 'Boiling Point' tijdens een uitgebreid diner verzorgd door de chefs van Restaurant Steef die een smaakvol menu presenteerden. Ook de familiebrunch met vertoning van de jeugdfilm 'Mini Zlatan & oom Bestie' werd goed bezocht en was gezellig.

Archief special

De collega's van het Fries Film en Audio Archief organiseerden een middag rondom de ontsluiting van archiefmateriaal en het onderzoeksproces dat daar vervolgens uit volgt. Aanleiding was het 'Kibboets op de klei' project dat onder leiding van Syds Wiersma (coördinator FFAA) in Franeker is gestart en dat weer heeft geleid tot verder onderzoek in Israël. In november werd dit project afgesloten met de première van een door Omrop Fryslân geproduceerde driedelige documentaire tijdens ons festival. Aansluitend bij het thema 'ontsluiting van archiefbeelden' werd ook Bianca Stigers documentataire 'Three minutes - a lengthening' vertoond. Het Archief leverde tevens een schitterende compilatie winterbeelden uit de 20ste eeuw als aanvulling op het 'Freezing Frames' programma.

Dramaserie

Speelfilms en documentaires blijven natuurlijk de boventoon voeren op ons festival, maar het succes van de spannende Noorse serie 'Furia' en het plezier dat het publiek in 2021 beleefde bij vertoning van de eerste twee afleveringen op het grote doek zetten we graag voort. In 2022 vertoonden we de eerste twee afleveringen van 'The Kingdom Exodus' geregisseerd door Lars von Trier. Omdat deel I en II van de serie ver weggezakt waren, was een korte inleiding wenselijk. Onze eigen fan van het eerste uur, tevens hoofd techniek, Stan van Dam wist met veel kennis en enthousiasme het publiek weer bij te praten en op te warmen voor het slotdeel van The Kingdom-trilogie

.

Cross-over / interdisciplinair

Een hoogtepunt voor velen was de eenmalige vertoning van 'Metropolis' van Fritz Lang met een live score geschreven en uitgevoerd door het Gronings/Amsterdamse trio Kinetophone. Geen klassiek stuk op piano of orgel, maar een hoogst originele muziekscore gespeeld op gitaar, bass, synths, drum, een metronoom en vele andere (elektronische) apparatuur. Soms stuwend en dreigend, dan weer verstild en ingetogen en af en toe stukjes iconische popsongs van o.a. Beyoncé en Nine Inch Nails er doorheen verweven. De 2,5u durende klassieker kwam op het Noordelijk Film Festival op moderne wijze tot leven, met een staande ovatie van de 140 toeschouwers als sluitstuk. Geen wonder dat deze vertoning hoge ogen gooide, een gemiddelde score van een 9.3.

IFA

Wij vinden het belangrijk om de banden met (regionale) filmfestivals warm te houden, daarom geven wij traditiegetrouw Internationaal Filmfestival Assen een podium op ons festival en vice versa. Artistiek leider Henriëtte Poelman presenteerde dit jaar de Frans-Tunesische film 'A Tale of Love and Desire' met inleiding. In maart 2023 zal een van onze programmeurs op het IFA de nummer drie van de NFF publiekspoll 'Nelly & Nadine' presenteren. De programmeurs willen in de komende jaren ook de banden met de overige grotere regionale filmfestivals aanhalen en onderlinge uitwisseling van kennis en netwerken stimuleren.

Gasten

Het Noordelijk Film Festival laat de bezoekers graag in contact komen met filmmakers. Wij zijn dan ook verheugd dat we (inter)nationale filmmakers naar Leeuwarden hebben gehaald: de Estse filmmaker Jaak Kilmi ('The Sleeping Beast'), Martyn Robertson ('Ride the Wave') en Andrej Loshak ('Broken Ties'). Nederlandse makers die aanwezig waren: Jörgen Scholtens een een groot deel van de cast & crew ('Vaders en zonen'), Joke Olthaar ('Berg'), Tim Leyendekker ('Feast') Job Tichelaar ('Strijder'), Tonnie en Lennart Dinjens ('André en Alfred') en niet te vergeten bijna alle Noorderkroonmakers. Via Zoom hebben we een Q&A gehouden met de Zweedse regisseur Christoffer Sandler ('So damn easy going'). Doel is het aantal aanwezige filmmakers de komende jaren verder uit te breiden.

Naast filmmakers waren er andere gasten voor een inleiding. Jan Jonkman, weerman bij Omrop Fryslân, kwam bij de wintercompilatie van het Fries Film & Audio Archief vertellen over de vorming van strenge winters. Lada Hršak, architect en docent aan de KABK gaf bij de film 'Last and first men' een inleiding over brutalistische architectuur in het algemeen en de Spomeniks monumenten uit het Joegoslavië van Tito in het bijzonder. Maurice van Tiggelen, klimaatwetenschapper aan de Universiteit Utrecht en ervaringsdeskundige op het gebied van poolexpedities in Groenland, begeleidde de documentaire "Into the Ice".

Filmkick Competitie

Met de eigen gevormde Filmkick Competitie biedt het Noordelijk Film Festival een opstap en platform aan talentvolle filmmakers. In 2021 won Maria Stuut het prijzengeld van €10.000 waarmee zij de documentaire 'Meeuwen schreeuwen in het weekend' heeft gerealiseerd. Tijdens de openingsavond van het festival kreeg Maria Stuut de eer om de openingshandeling te verzorgen. Haar eigen film ging prime-time op zaterdagavond feestelijk in première. De documentaire met imposante onderwaterbeelden en referentie naar 'Leviathan' van Lucien Castaing-Taylor and Véréna Paravel, werd goed ontvangen en geeft Stuut hopelijk de start van een mooie carrière.

Ook dit jaar stond de Filmkick Competitie open voor inzendingen. Er werden echter weinig filmplannen ingediend, waardoor de competitie te smal werd. We kozen er daarom voor om later in het jaar opnieuw de oproep breed uit te zetten en bij voldoende inzendingen de winnaar in januari 2023 bekend te maken.

Award for Special Contribution to Northern Cinema

Jaarlijks reikt het festival de Award for Special Contribution to Northern Cinema uit. Met deze award zet het Noordelijk Film Festival een filmmaker of acteur in de spotlight vanwege zijn of haar bijzondere bijdrage(n) aan de Noordelijke cinema. De award is een antiek kompas dat symbool staat voor de focus van het festival op het Noorden - dichtbij en veraf. Dit

jaar is de award toegekend aan Director of Photography: Sturla Brandth Grøvlen uit Noorwegen. Als DoP drukt hij de laatste jaren een stevig stempel op de Noordse cinema, met camerawerk voor o.a. 'Druk', 'Heartstone' en 'Rams'. Het Noordelijk Film Festival had dit jaar twee films in het programma waar Grøvlen de camera hanteerde: 'Last and first men' en 'Beautiful Beings'. Grøvlen vertelde in een videoboodschap vereerd te zijn en gaf aan de award graag persoonlijk in ontvangst te hebben genomen, ware het niet dat hij aan het filmen was met Thomas Vinterberg.

Industry & Talentontwikkeling

First Wave & Filmkick Academy

We werkten nauw samen met New Noardic Wave. Zij organiseerden voor het eerst het talentenprogramma First Wave voor regisseurs uit het noorden. Deze groep makers komt onder leiding van New Noardic Wave een aantal keren per jaar samen voor workshops en masterclasses die hen helpen om hun filmplan te ontwikkelen. Een van deze bijeenkomsten was binnen het Noordelijk Film Festival.

Daarnaast was er een groep makers geselecteerd voor de Filmkick Academy. Deze twee groepen kregen tijdens het festival een traject aangeboden van een aantal dagen waarbij ze hun plannen kunnen ontwikkelen en bij de afsluitende pitch een bedrag van € 1.000 kunnen winnen als bijdrage om hun film te realiseren. De groepen hadden zowel gezamenlijke als eigen masterclasses en workshops waarmee ze aan hun plan werkten met (andere) professionals. Vanwege corona werd dit eerdere programma onderdeel een aantal jaren niet georganiseerd.

Bovendien is New Noardic Wave grotendeels verantwoordelijk gemaakt voor het inhoudelijke programma, gezien hun kerntaak op het gebied van talentontwikkeling. Het festival heeft daarin een ondersteunende rol, zorgt voor de productie van het geheel en biedt de bruisende festival omgeving waarin een Academy goed gedijt.

De filmmakers sloten o.a. aan bij de masterclass van Tim Leyendekker die vertelde over zijn film 'Feast', zij kregen een masterclass van Guido Hendrickx wiens film 'A Man and a Camera' in het Nederlands Eigenzinnig programma werd vertoond. Daarnaast waren er masterclasses van Jaak Kilmi en Martyn Robertson. Aanvullend organiseerde New Noardic Wave meer activiteiten:

• Een casestudy van Dan Geesin over het maken van een lowbudget film waarbij de sci-fi film 'Sputum' centraal stond.
• Elisabeth Hesemans gaf een workshop regisseren van non-acteurs.
• Case study Anne+ met Valerie Bisscheroux en Friese crewleden Cor Booy (camera) en Femke Hoebe (art)
• Omgekeerde pitches waarbij belangrijke partijen uit de filmindustrie (VPRO, NTR, HUMAN, NPO 3LAB, Dutch Director's Guild) zich voorstelden aan de aanwezige filmmakers.
• Een masterclass pitchen van Gwyneth Sleutel.

Deze programma onderdelen waren ook - soms tegen betaling - toegankelijk voor publiek. Het viel op dat er gedurende het festival steeds meer animo voor was. Er werd een makers lounge gereserveerd in het festivalhart binnen De Harmonie waar filmmakers samen konden komen om te netwerken en te ontspannen. Dit was bijzonder levendig en de verschillende groepen filmmakers konden hier goed mixen. Screen Talent NL kreeg tevens een podium voor de aftrap van het Beloofde Land, een ontwikkelingstraject voor filmmakers en producenten. Tot slot organiseerde Screen Noord een panelgesprek waarbij de toekomst van het noorden besproken werd met belanghebbende partijen.

Het was bijzonder om te zien dat het industrieprogramma

goed aansloeg bij filmmakers én publiek. Zelfs een aantal mensen uit de randstad volgden ter plekke bepaalde programma onderdelen.

Slotfilm

Traditiegetrouw is er een kort afsluitend praatje om het publiek te bedanken gevolgd door de slotfilmd 'Everybody hates Johan'. Een luchtige en grappige Noorse film die goed in de smaak viel bij het publiek, waardoor het festival met een knaller werd afgesloten.

Het Noordelijk Film Festival trok 16.000 bezoekers, waarvan 2.000 leerlingen. De gestage stijging van bezoek na de coronaperiode biedt perspectief voor de toekomst.

Het publiek tijdens één van de vele voorstellingen in de Harmonie

Een *blik* in het archief

Fries Film & Audio Archief

In 2022 kreeg het Fries Film & Audio Archief (FFAA) meer dan achthonderd nieuwe dragers binnen op film, video en/of audio. De totale collectie bestaat inmiddels uit meer dan 20.000 fysieke dragers. Bijna 80% van deze collectie is digitaal beschikbaar. Daarnaast hebben we een groeiend deel 'digital born' materiaal (digitaal opgenomen). Een groot deel ervan is te bekijken en/of te beluisteren in onze online catalogus op archieven.nl en op onze YouTube- en Soundcloud-kanalen.

Totaal binnen gekomen: 847
- waarvan 405 film
- 189 video
- 117 DVD en digitaal en
- 123 audio.

Uitgelichte films:
- Stadsfilm Stavoren, een stadsfilm van Stavoren uit 1952; jarenlang naar gezocht en in 2022 gevonden en gedigitaliseerd.
- 48 Hour Film Project Leeuwarden, een grote 'digital born' collectie, bij ons in beheer gegeven door de organisatie van het 48 Hour Film Project in Leeuwarden; inmiddels ontsloten via YouTube.
- Historische films Stellingwerven: Wolvega en Scherpenzeel, een belangrijke historische filmcollectie uit de Stellingwerven
- Nieuw ontdekte beelden Elfstedentochten: 1954, 1956, 1963, beelden opgedoken in filmcollecties die wij in 2022 binnen hebben gekregen.

Projecten uitgelicht:
Kibboets op de Klei
Voor ons stond 2022 deels in het teken van de geschiedenis van de Joodse kibboets die tussen 1934 en 1941 aan de rand van de stad Franeker was gevestigd.

Meer dan 90 jonge vrouwen en mannen kregen er een werkstage om zo een certificaat te verdienen waarmee ze konden emigreren naar Palestina. De meeste van hen werkten bij boeren en tuinders in de omgeving van Franeker.

Een groot deel van de Franeker kibboetsbewoners kon in de jaren dertig emigreren en buiten Europa een nieuw bestaan opbouwen. Vierentwintig van hen overleefden de naziterreur echter niet. In 2020 dook er historisch filmmateriaal van deze kibboets op. Na onze publicatie van de beelden in 2020 kregen wij veel reacties van familie en nabestaanden van voormalige kibboetsbewoners, met name uit Israël.

Mensen op de filmbeelden werden herkend, informatie, verhalen en meer beeldmateriaal kwamen los. Het FFAA besloot een onderzoek te starten. Dit resulteerde in een tentoonstelling, een boek, een driedelige FryslânDOK-documentaire, een monument voor de slachtoffers en een educatieproject.

https://www.omropfryslan.nl/nl/nieuws/1174007/franeker-houdt-geschiedenis-kibboets-op-de-klei-in-ere-met-monument

Jeannette de Leeuw te paard bij de kibboets in Franeker

De documentaireserie over de kibboets is in 2023 genomineerd voor de NL Awards Regiohelden, een competitie van de NPO voor de beste documentaires die in 2022 bij de regionale Publieke Omroepen werden uitgezonden.

https://www.omropfryslan.nl/nl/nieuws/1199643/drie-nominaties-omrop-fryslan-voor-regiohelden

Kibboetsbewoners op het perron voor de kibboets

22 november '22: Onthulling Joods monument kibboets op de klei in Franeker

Syds Wiersma (coördinator FFAA) en Jelske Dijkstra (taalonderzoeker bij de Fryske Akademy) tijdens het overhandigen van de shellacplaten met dialectopnames

Oude Friese Spraakopnames gedigitaliseerd en online geplaatst
In samenwerking met de Fryske Akademy en Tresoar hebben wij een serie van 75 oude 78-toerenplaten met Friese dialectopnames uit 1927 laten digitaliseren. De opnames zijn online geplaatst en kunnen worden beluisterd. De platen zijn professioneel gedigitaliseerd en zijn van grote historische en taalkundige waarde. Wij horen hoe verschillende Friese dialectvormen in de jaren 20 klonken. Ook stads- en streektalen uit die periode (het Hindeloopers, Aasters en Westers (Terschelling), Schiermonnikoogs en Bildts) werden op de platen vastgelegd. Bovendien staan er dialecten uit Oost- en Noord-Friesland in Duitsland en Denemarken op de platen. Ook deze zijn gedigitaliseerd en online gepubliceerd.

https://nos.nl/artikel/2443527-unieke-geluidsopnames-gedigitaliseerd-zo-spraken-friezen-een-eeuw-geleden

Denkend aan Holland
In het seizoen 2022 van het programma Denkend aan Holland stond de Elfstedentocht centraal. In dit programma van Omroep MAX reisden presentatoren Janny van der Heijden en André van Duin per boot langs de elf Friese steden. Voor deze vierdelige reeks heeft de redactie van het programma, in nauwe samenwerking met het FFAA, gebruik gemaakt van veel fragmenten uit de Elfstedencollectie van ons archief.

https://www.maxvandaag.nl/sessies/themas/media-cultuur/janny-en-andre-varen-elfstedentocht-in-winters-seizoen-denkend-aan-holland-bij-max

Podcast Paulus en De Nijs op reis
In de NDE-podcastserie 'Paulus en De Nijs op reis' trekken netwerkredacteur Ronald de Nijs en journalist Kirsten Paulus door Nederland. Ze spreken twaalf erfgoedprofessionals met inspirerende verhalen over digitaal erfgoed. In de elfde aflevering vertelt Syds Wiersma, coördinator bij Fries Film en Audio Archief, over film- en audioarchivering in Friesland en de schatten in de collectie van het FFAA.

https://netwerkdigitaalerfgoed.nl/nieuws/podcast-paulus-en-de-nijs-op-reis-11-op-bezoek-bij-syds-wiersma

Operatie Audio
In deze rubriek publiceert Syds Wiersma over bijzondere vondsten en ontwikkelingen bij het Fries Film & Audio Archief. In 2021 is het FFAA begonnen om met name grote audiocollecties uit de depots van Tresoar te beschrijven, digitaliseren en publiek toegankelijk te maken.

Archiefprogramma Noordelijk Film Festival
Ons archiefprogramma tijdens het Noordelijk Film Festival was drieledig:
• première docuserie 'Kibboets op de Klei'- een FryslânDOK die een coproductie was van Omrop Fryslân en het FFAA
• Een compilatie van filmbeelden van de koudste Friese winters in de 20ste eeuw - binnen het programmaonderdeel Freezing Frames
• De tentoonstelling Archief van de Toekomst i.s.m. Tresoar en de VPROw

Matrozen op Terschelling (jaren '30) uit de compilatie van filmbeelden binnen het programmaonderdeel 'Freezing Frames' op het Noordelijk Film Festival

Archief van de Toekomst tijdens
het Noordelijk Film Festival '22

Social media

Op Facebook, Instagram en YouTube zijn wij het meest actief. Twitter gebruiken we met name om af en toe een bericht te liken of een post te retweeten. Op Facebook en Instagram posten we wekelijks 2 à 3 berichten over bijzondere films en/ of audio in onze collectie, nieuwe vondsten in ons archief en nieuws over onze projecten. Op ons YouTube-kanaal staat een ruime selectie uit de collectie. Bij YouTube zagen we in 2022 een substantiële afname van het aantal views ten opzichte van de corona-jaren 2020 en 2021. Wel kregen we veel nieuwe abonnees op ons YouTube kanaal.

YouTube

359.297 views (43% minder dan in 2021)
31.100 uur gekeken (32% minder dan in 2021)
657 nieuwe abonnees
De meest succesvolle films in 2022 (met overall aantal views):
1. 40 Friesian Horses, 1 Stagecoach - 1,1 miljoen views
2. Op de Akker - 67K views
3. Persen met de hogedrukpers - 42K views
4. Het hooien - 33K views
5. Het Friesche Land - 15K views

Het grootste deel van ons publiek komt uit Nederland en bestaat uit mannen van 65 jaar en ouder. Van ons totale publiek is slechts 5% geabonneerd op ons kanaal. Zo vinden de kijkers ons op YouTube: 34% krijgt onze films als suggestie na het zien van een andere film of 'aan de zijkant'. Een grote groep kijkers (18,2%) treft onze films aan op de homepagina van YouTube. Een even grote groep (18%) krijgt ze te zien na een gerichte zoekopdracht. 17,7% kijken de films d.m.v. embedding of het toegestuurd krijgen van een directe link.

Facebook

In 2022 hebben we 154 berichten geplaatst. Per week zijn er twee vaste momenten en er komt regelmatig iets tussendoor.
De berichten met het hoogste bereik:
1. Skûtsjesilen in Grou (5 Augustus, 12.100 accounts bereikt)
2. Aankondiging NL op film met een fragment waarin Leonore Andringa door Leeuwarden rijdt (10 Juni, 9.600 accounts bereikt)
3. Dirt weekend/autocross (26 Augustus, 7.800 accounts bereikt)
Op Facebook worden we gevolgd door 2.442 mensen, de grootste groep betreft vrouwen in de leeftijdscategorie 55-64 jaar.

Instagram

In 2022 hebben we 122 keer een bericht geplaatst op Instagram en 97 keer een verhaal gedeeld.
De populairste berichten:
1. Finish Elfstedentocht 1954 (11 Januari, 717 accounts bereikt)
2. Bezoek Juliana en Bernhard aan Friesland (9 December, 716 accounts bereikt)
3. Aankondiging NL op film, wederom het fragment met Leonore Andringa (10 Juni, 480)
We hebben 370 volgers op Instagram. Het grootste deel is vrouw, waarvan de meeste in de leeftijdscategorie 25-34 jaar.

Team FFAA

Het team van het FFAA was in 2022 als volgt samengesteld. Er zijn vier parttime medewerkers (2,4 fte), waarvan een coördinator. Er was een stagiaire van D'Drive Film & Media, een trainee vanuit Gemeente Leeuwarden), een gedetacheerde medewerker vanuit Historisch Centrum Leeuwarden (0,4 fte) en 15 vrijwilligers.

Skútsjesilen in Grou (1946)

Jacqueline Schrijver (vertrekkend directeur Film in Friesland) tijdens de openings van het Noordelijk Film Festival 2022

Tot slot

De veelzijdigheid van Stichting Film in Friesland maakt de organisatie bijzonder in deze provincie én daarbuiten. In 2022, het jaar van de terugkeer, werd dit opnieuw volop getoond met vele bijzondere programma's. In dit jaarverslag zijn al die bijzondere facetten, programma's en mensen van Slieker, Noordelijk Film Festival en Fries Film & Audio Archief uitgebreid aan bod gekomen.

De medewerkers weten zich gesteund door een 4-koppig bestuur en onnoemlijk veel vrijwilligers, onmisbaar om alle activiteiten vorm te geven. Er liggen volop kansen voor film in deze provincie. Dit geldt evenzeer voor Stichting Film in Friesland. We gaan de toekomst met vertrouwen tegemoet!